

Ministerstvo životního prostředí

Metodika pro environmentálně odpovědný přístup při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy

Sdělení Evropské komise

- **Sdělení Evropské komise** k veřejným zakázkám pro lepší životní prostředí - COM(2008) 400 final (součást Akčního plánu EK pro USV)
  - prioritní oblasti
  - zpracovány metodiky
    - ✓ základní (hlavní) požadavky
    - ✓ rozšířená (komplexní) požadavky
  - cíl minimálně u 50% veřejných zakázek by měly být uplatňovány environmentální požadavky (základní požadavky)

Upravené oblasti

1. Čistící výrobky a služby
2. Počítače a monitory
3. Elektřina
4. Potraviny a cateringové služby
5. Nábytek
6. Zahradnické produkty a služby
7. Kopírky
8. Kancelářské budovy
9. Barvy a laky
10. Silnice
11. Sanitární armatury
12. Pouliční osvětlení a semaforey
13. Textil
14. Sanitární výrobky
15. Doprava
16. Vodovodní ohřívače (kotle)
17. Čistírny odpadních vod

http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

The screenshot shows the European Commission website page for EU GPP criteria. The page has a blue header with the European Commission logo and the word "ENVIRONMENT". Below the header is a navigation bar with links for Home, About us, Policies, Funding, Legal compliance, and News & outreach. The main content area is titled "EU GPP criteria" and includes a brief introduction: "The EU GPP criteria are developed to facilitate the inclusion of green requirements in public tender documents. While the adopted EU GPP criteria aim to reach a good balance between environmental performance, cost considerations, market availability and ease of verification, procuring authorities may choose, according to their needs and ambition level, to include all or only certain requirements in their tender documents." The page is organized into a grid of six categories, each with a title, a list of links to technical background reports and EU GPP criteria, and a grid of language selection buttons. The categories are: Cleaning products and services (currently under revision), Computer and monitors, Copying and graphic paper, Electrical and Electronic Equipment used in the Health Care Sector, Electricity, and Food and Catering services (currently under revision). A left sidebar contains a menu for Green Public Procurement, including News and Events, About GPP, GPP Criteria, GPP Good Practice, Legal Framework, Policy Framework, GPP Advisory Group, National Action Plans, GPP Projects and Toolkit, FAQs, Publications, and Studies.

European Commission

ENVIRONMENT

European Commission > Environment > Green Public Procurement > Criteria >

Home About us Policies Funding Legal compliance News & outreach

Green Public Procurement

News and Events

About GPP

GPP Criteria

Background and approach

EU GPP Criteria

Process for setting criteria

Criteria development workplan

GPP Good Practice

Legal Framework

Policy Framework

GPP Advisory Group

National Action Plans

GPP Projects and Toolkit

FAQs

Publications

Studies

EU GPP criteria

The EU GPP criteria are developed to facilitate the inclusion of green requirements in public tender documents. While the adopted EU GPP criteria aim to reach a good balance between environmental performance, cost considerations, market availability and ease of verification, procuring authorities may choose, according to their needs and ambition level, to include all or only certain requirements in their tender documents.

Cleaning products and services (currently under revision)

- Technical background report
- EU GPP criteria (published in 2012)

bg cs es da de et el en fr it lt lv hu mt nl pl pt ro sk sl fi sv

Computer and monitors

- Technical Background Report
- EU GPP criteria (published in 2016)

bg cs es da de et el en fr fi it lt lv hr hu mt nl pl pt ro sk sl sv

Copying and graphic paper

- Technical background report
- EU GPP criteria (published in 2008)

bg cs es da de et el en fr it lt lv hu mt nl pl pt ro sk sl fi sv

Electrical and Electronic Equipment used in the Health Care Sector

- Technical Background Report
- EU GPP criteria (published in 2014)

bg cs es da de et el en fr hr it lt lv hu mt nl pl pt ro sk sl fi sv

Electricity

- Technical background report
- EU GPP criteria (published in 2012)

bg cs es da de et el en fr it lt lv hu mt nl pl pt ro sk sl fi sv

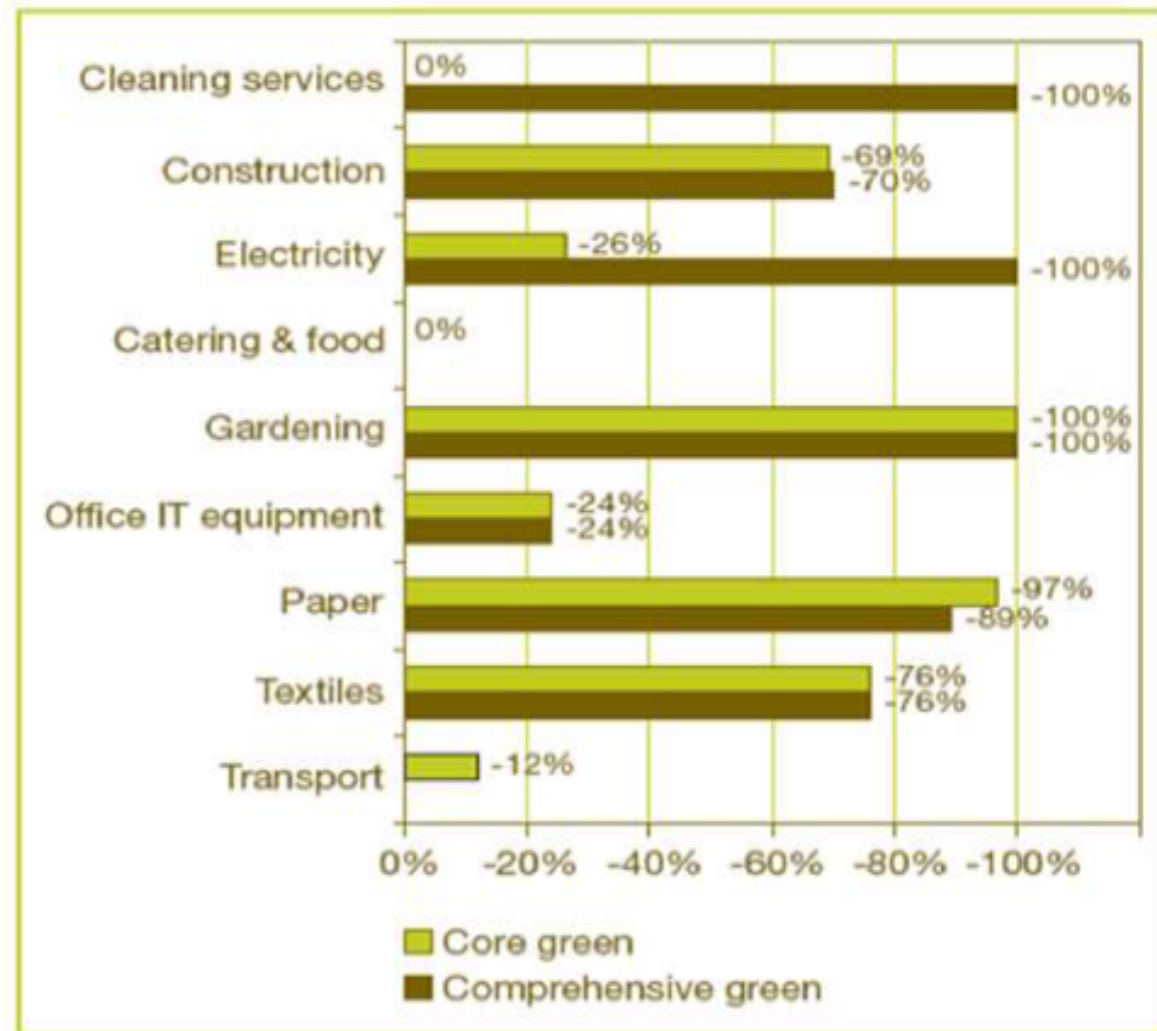
Food and Catering services (currently under revision)

- Technical background report
- EU GPP criteria (published in 2008)

bg cs es da de et el en fr it lt lv hu mt nl pl pt ro sk sl fi sv

Potenciál

Uplatňováním environmentálních požadavků se sníží v průměru emise CO₂ o 25%

Studie PricewaterhouseCoopers (2009)

(nejen) Evropský přehled

- 23 evropských států schválilo akční plán k zelenému zadávání
- cíle od 15 % (Estonsko) do 100% (Nizozemí, Německo, Belgie-Flandry)

Česká republika – „histo(e)rie“

- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
- Usnesení Vlády České republiky č.720/2000 k návrhu podpory rozvoje prodeje a užívání ekologicky šetrných výrobků (nahrazeno UV č. 465/2010)
- Usnesení Vlády České republiky č. 465/2010 k návrhu Pravidel uplatňování environmentálních požadavků při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy

Česká republika - současnost

- Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
- Usnesení Vlády České republiky č. 531 o Pravidlech uplatňování odpovědného přístupu při zadávání veřejných zakázek a nákupech státní správy a samosprávy

Zákon o zadávání veřejných zakázek

- § 37 - **podmínky účasti v zadávacím řízení**
- § 80 - normy zajišťování jakosti a normy environmentálního řízení (**technická kvalifikace**)
- § 94 - štítky
- §115 - **pravidla pro hodnocení nabídek „kritéria“**
- §117 - náklady životního cyklu

Usnesení Vlády České republiky č. 531

3 pravidla:

1. Státní správa a samospráva při nákupu zboží a služeb zohledňuje environmentální aspekty tohoto zboží a služeb
2. Státní správa a samospráva při nákupu zboží a služeb zohledňuje sociální, resp. širší společenské aspekty související s nakupovaným zbožím, službami a stavebními pracemi
3. Státní správa a samospráva svým efektivním a transparentním přístupem k nákupu zboží a služeb vytváří příklad pro další instituce a subjekty veřejného i soukromého sektoru

Metodika

zpracovalo MŽP, se zohledněním připomínek členů meziresortní pracovní skupiny

metodika pro běžný provoz jakékoli instituce (úřadu)

https://www.mzp.cz/cz/setrna_verejna_sprava

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo | Témata | Služby | Kontakty

 > Témata > Environmentální politika a nástroje > Dobrovolné nástroje > Šetrná veřejná správa

Témata

Ochrana ovzduší

Voda

Odpadové hospodářství

Šetrná veřejná správa

Veřejné instituce patří v Evropě k největším spotřebitelům, jelikož utrácejí přibližně 16 % hrubého domácího produktu Evropské unie (tj. sumu odpovídající polovině hrubého domácího produktu Německa). Např. v roce 2002 činil objem veřejných zakázek (nákupů) v Evropské unii 1 450 mld. EUR. Veřejné instituce mají tedy prostřednictvím veřejných zakázek značný potenciál zmírnit tlak na životní prostředí uplatňováním environmentálních požadavků.

Kalendář akcí

červen
12
2018

Akce
Představení Technických podmínek Ministerstva dopravy TP179 – Navrhování komunikací pro cyklisty
12.06.2018 - 19.06.2018

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Běžný provoz institucí v 10 listech

- ✓ výpočetní technika – list 1
- ✓ kancelářská technika – list 2
- ✓ grafický papír – list 3a
- ✓ hedvábný papír – list 3b
- ✓ provoz budov – list 4
- ✓ osvětlení – list 5
- ✓ nábytek – list 6
- ✓ čisticí prostředky a úklidové služby – list 7
- ✓ stravování a občerstvení – list 8
– *právě aktualizujeme*
- ✓ osobní vozidla a lehká užitková vozidla – list 9
- ✓ využití druhotných surovin – list 10

Obsah listu

- ✓ *úvod*
  - *hlavní dopady na životní prostředí spojené s ...*
  - *úspory dosažené prostřednictvím odpovědného přístupu*
- ✓ *cíl do roku 2020*
- ✓ *opatření v rámci organizace*
- ✓ *indikátor plnění opatření*
- ✓ *související listy*
- ✓ *environmentální požadavky na pořizované výrobky*
- ✓ *tabulkový přehled požadavků doplněný o způsob prokazování*
- ✓ *smluvní podmínky*
- ✓ *značení a vysvětlivky*

GRAFICKÝ PAPIR

papír s měrnou hmotností 80–170 g/m²
(nezahrnuje hotové papírové výrobky, jako např. poznámkové bloky, náčrtníky)

ÚVOD – ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI A MOŽNOSTI ÚSPOR*Hlavní dopady na životní prostředí spojené s výrobou z papíru¹*

Hlavní dopady výrobků s papíru na životní prostředí jsou spojeny s jejich výrobou a z části také s likvidací, pokud nejsou recyklovány. Ve výrobní fázi jsou nejvýznamnějšími dopady

- **spotřeba energie a vody:** spotřeba energie při výrobě papíru z primárních vláken je výrazně energeticky náročnější, než výroba papíru z recyklované suroviny, a to i přes řadu nových technologických řešení realizovaných v poslední době díky uplatňování nejlepších dostupných technologií (BAT); totéž platí pro spotřebu vody, které se při výrobě papíru z primární suroviny spotřebuje významně větší množství;
- **skleníkové plyny:** studie² uvádí, že recyklováním jedné tuny papíru se ušetří 1,4 tun CO₂ ekv.; z toho 0,69 tun odpovídá metanu uvolněnému ze skládkování (za předpokladu, že by se papír nerecykloval a likvidoval jako odpadem ukládaný na skládku) a 0,71 tun odpovídá úsporám emisí v jiných fázích životního cyklu;
- **spotřeba surovin:** dřevo - údaje z roku 2014 uvádí, že množství ilegálně vytěženého dřeva v devíti zemích vyvážejících dřevo dosáhlo objemu více než 80 milionů kubických metrů³, což odpovídá třetině jejich vývozu. Dopady nelegální těžby se projevují úbytkem biologické rozmanitosti a degradací lesů, úbytkem přírodních stanovišť, snížením kapacit adaptace a mitigace klimatických změn. Využíváním recyklované suroviny se uvedené dopady mohou výrazně snížit. Celulózová vlákna však nemohou být recyklována donekonečna, je tedy potřeba přidávat do životního cyklu papíru nová primární vlákna, zvláště do surovin pro výrobu papíru vyšší kvality. V takovém případě zaručuje žádanou

„zelená“ veřejná zakázka

znovu nebělí, a pokud ano, používá se k tomuto účelu peroxid vodíku. Bělení buněk chlórem nebo jeho sloučeninami vede ke znečištění odpadních vod z papírenské výroby chlorovanými sloučeninami souhrnně měřenými jako AOX. Některé AOX jsou vysoce toxické pro ryby a ostatní vodní organismy, mnohdy se jedná o látky bioakumulující a mohou ohrožovat i lidské zdraví (především svými karcinogenními vlastnostmi);

- **další chemické látky:** některé syntetické polymery používané při výrobě papíru mají karcinogenní, mutagenní nebo jiné nebezpečné vlastnosti; barvy mohou obsahovat těžké kovy (rtuť, olovo, kadmium, nebo šestimocný chrom); EDTA používaná při bělení papíru

¹ Velká Británie, Kritéria pro zelené nakupování výrobků z papíru, analýza dopadů (GBS for paper and paper products: impact assessment).

² UK Waste Strategy 2007, přílohy (Part E of Appendix 1 to Annex A), tabulka A.28, str.71

³ údaj převzatý z [Technical report GPP EU, Revision of the EU Green Public Procurement \(GPP\) criteria for Furniture](#), který jako zdroj uvádí výzkum provedený Chatham House v roce 2015 (Alison Hoare, 2015)

⁴ FSC (Forest Stewardship Council), PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes), CSA (Canadian Standards Association) and SFI (Sustainable Forestry Initiative).

Obsah listuargumenty a
systémová opatření**úvod**

hlavní dopady na životní prostředí spojené s ...
úspory dosažené prostřednictvím odpovědného
přístupu

cíl do roku 2020

opatření v rámci organizace

indikátor plnění opatření

související listy

8. značení a vysvětlivky

9. (příloha)

Čisticí prostředky a úklidové služby

univerzální prostředky, čisticí prostředky na WC a úklidové služby

ÚVOD – ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI A MOŽNOSTI ÚSPOR

Hlavní dopady na životní prostředí spojené s čisticími prostředky¹

Čisticí prostředky obsahují řadu látek, které mají na životní prostředí nepříznivý dopad (ve fázi užívání):

- povrchově aktivní látky jsou poměrně toxické pro vodní ekosystémy a mohou je negativně ovlivnit, zejména pokud jsou vypouštěny ve velkém množství;
- vonné látky a barviva mohou být látky špatně biologicky rozložitelné, které se následně kumulují ve vodních ekosystémech;
- čisticí prostředky ve sprejích obsahují hnací plyny, které poškozují ozonovou vrstvu
- voda a energie – energie spotřebovaná na ohřev vody představuje další dopad životní prostředí; její množství lze snížit používáním čisticích prostředků účinných i za nízkých teplot;

Ve fázi výroby a likvidace

- obaly – množství obalů, které jsou převážně vyráběny z plastů, je značné; lze jej snížit požadavkem na koncentrované produkty, který se před použitím ředí způsobem, který uvede výrobce a za použití dávkovačů, které dodá nebo které jsou součástí balení

Čisticí prostředky a úklidové služby - úvod

Úspory dosažené prostřednictvím odpovědného přístupu

V příkladech uvedených tabulce 1 jsou uvedeny konkrétní zakázky, zvolené environmentální kritérium pro jejich pořízení, úspory energie vyjádřené v tunách ropného ekvivalentu a snížení množství skleníkových plynů v tunách CO₂ ekv. ve srovnání s referenční zakázkou (referenční zakázkou je v uvedených případech obdobná zakázka předchozí, ve které environmentální parametry nebyly uplatněny).

Tabulka 1

Stát*	Předmět zakázky	Zvolené hlavní environmentální kritérium	Finanční úspora	Snížení množství skleníkových plynů [t CO ₂ ekv.]
<u>Dánsko</u> město Esbjerg	čisticí prostředky	produkty s ekoznačkou nebo obdobnými vlastnostmi	3 %	43 %

Čisticí prostředky a úklidové služby

1. CÍL PRO ROK 2020

- v celkovém množství čisticích prostředků (univerzálních prostředků a čisticích prostředků na WC) dosáhnout 80% podílu produktů odpovídajících alespoň doporučeným minimálním odpovědným kritériím;
- do 25 % smluv s poskytovateli úklidových služeb zařadit podmínku na zaměstnání osob postižených nebo dlouhodobě nezaměstnaných.

Čisticí prostředky a úklidové služby

2. OPATŘENÍ V RÁMCI ORGANIZACE

- Zvýšit podíl produktů s ekoznačkou nebo ekvivalentními vlastnostmi² na celkovém nákupu a na objemu čisticích prostředků používaných úklidovými službami.
- Snížit objem odpadů – zejména omezit množství obalů používáním koncentrovaných produktů.
- Informovat a proškolit příslušné pracovníky zodpovědné za zadávání zakázek a uzavírání smluv na úklidové služby.

Čisticí prostředky a úklidové služby

3. INDIKÁTOR PLNĚNÍ OPATŘENÍ V RÁMCI ORGANIZACE

- I_{7A}: spotřeba čisticích prostředků za rok v litrech
- I_{7B}: procentní podíl produktů odpovídajících alespoň minimálním odpovědným kritériím na celkovém objemu čistidel

Čisticí prostředky a úklidové služby

4. SOUVISEJÍCÍ LISTY ČÍSLO

–

5. ENVIRONMENTÁLNÍ POŽADAVKY NA POŘIZOVANÉ VÝROBKY

A. ČISTICÍ PROSTŘEDKY

Doporučené minimální odpovědné požadavky

- koncentráty – kde je to vhodné, požadovat koncentrované výrobky ředitelné vodou před použitím, a to s pomocí odměrek nebo dávkovačů určených/dodávaných výrobcem;
- účinnost při nízkých teplotách (15-30°C) - detergenty musí být účinné i při nízkých teplotách, aby se snížilo množství energie potřebné na ohřev vody;

Čisticí prostředky a úklidové služby

Komplexní požadavky

- biologická rozložitelnost: všechny povrchově aktivní látky obsažené ve finálním produktu musí být snadno biologicky rozložitelné za aerobních podmínek a rozložitelné za anaerobních podmínek (způsob stanovení a vyhodnocení dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č.[2004/648](#));
- obsah fosforu – přípravek by fosfor neměl obsahovat nebo pouze omezenou koncentraci dle druhu výrobku (viz bod 6);
- čisticí prostředky jsou označeny eko značkou nebo mají srovnatelné vlastnosti

Čisticí prostředky a úklidové služby

B. ÚKLIDOVÉ SLUŽBY

Doporučené minimální odpovědné požadavky

- firma zajišťující úklid se řídí doporučenými minimálními odpovědnými požadavky

Komplexní požadavky

- firma zajišťující úklid je certifikována dle normy ČSN EN ISO 14001, je zaregistrována v programu EMAS nebo obdobném systému environmentálního managementu

*nebo dodržuje postupy dle
EMAS na dobrovolné bázi*

Čisticí prostředky a úklidové služby

6. PŘEHLED POŽADAVKŮ A ZPŮSOB PROKAZOVÁNÍ

	parametr	požadovaná hodnota	způsob prokázání
Čisticí prostředky	biologická rozložitelnost povrchově aktivních látek za aerobních podmínek	snadno biologicky rozložitelné	certifikát o udělení ekoznačky či produktový list s uvedením ekoznačky (vše v českém jazyce) <i>nebo</i> produktový list výrobku prokazující dosažení požadovaných hodnot (v českém jazyce)
	biologická rozložitelnost povrchově aktivních látek za anaerobních podmínek	biologicky rozložitelné	certifikát o udělení ekoznačky či produktový list s uvedením ekoznačky (vše v českém jazyce) <i>nebo</i> produktový list výrobku prokazující dosažení požadovaných hodnot (v českém jazyce)

Čisticí prostředky a úklidové služby

parametr	požadovaná hodnota	způsob prokázání
obsah celkového fosforu	<u>univerzální čisticí prostředky</u> 0,2 g na 100 g výrobku <u>čisticí prostředky pro hygienická zařízení</u> 1,0 g na 100 g výrobku <u>čisticí prostředky na okna</u> nesmí obsahovat fosfor	certifikát o udělení ekoznačky či produktový list s uvedením ekoznačky (vše v českém jazyce) <i>nebo</i> produktový list výrobku prokazující dosažení požadovaných hodnot (v českém jazyce)
koncentráty	koncentrovaný přípravek před použitím ředěný vodou	návod k použití s doporučeným ředěním (v českém jazyce), dodání dávkovačů či automatických dávkovačů umožňujících odměření přesného množství
účinnost při nízkých teplotách	výrobek účinný už při teplotách 15-30°C	návod k použití (v českém jazyce),

Čisticí prostředky a úklidové služby

7. SMLUVNÍ PODMÍNKY DODÁVEK

A. ČISTICÍ PROSTŘEDKY

- požadavky na obaly – minimum obalového materiálu v poměru k objemu/hmotnosti dodaného zboží

B. ÚKLIDOVÉ SLUŽBY

Firmy zajišťující úklidové služby by měly jako součást smlouvy plnit následující požadavky:

- respektovat alespoň doporučené minimální odpovědné požadavky uvedené v bodě 5A;
- školit pracovníky úklidových služeb v základních pravidlech ekologického přístupu – přesné dávkování, příp. používání automatických dávkovačů, šetření vodou a energiemi, vhodně zvolené postupy – důraz na mechanické působení, které umožní snížit množství použitých chemických prostředků³ atp.);
- minimalizovat množství obalů, popř. jejich opětovné plnění

Čisticí prostředky a úklidové služby

8. ZNAČENÍ A VYSVĚTLIVKY

Ekoznačky pro čisticí prostředky

Každá ekoznačka je udělována pro určitou skupinu výrobků, tzv. produktovou kategorii. Produktové kategorie mohou mít různé ekoznačky definovány různě, proto v závorce u každé z nich uvádíme i název či názvy produktových kategorií relevantních pro výrobky, kterým je věnován List 7.

Čisticí prostředky a úklidové služby

A

Ekoznačka EU představuje, jak název napovídá, evropský program ekoznačení (charakteristika univerzálních čisticích prostředků a čisticích prostředků pro hygienická zařízení dle Ekoznačky EU je dostupná [zde](#)).

B

EŠV – environmentálně šetrný výrobek - je značení českého národního programu označování ekologicky šetrných výrobků a služeb (charakteristika univerzálních čisticích prostředků a čisticích prostředků pro hygienická zařízení dle EŠV je dostupná [zde](#)).

C

Modrý anděl (Blauer Engel) je německý program ekoznačení, který byl zahájen v roce 1978 ve Spolkové republice Německo (charakteristika pro univerzální čisticí prostředky dle Modrého anděla je dostupná [zde](#), charakteristika pro úklidové služby [zde](#)).

D

Severská labuť (Nordic Swan) je ekoznačka udělovaná v severských zemích Evropy. Systém přijalo Finsko, Island, Norsko a Švédsko (charakteristika pro čisticí prostředky dle Severské labutě je dostupná [zde](#)).

Čisticí prostředky a úklidové služby

Pokud se zadavatel rozhodne v rámci veřejné zakázky nakoupit produkty splňující **komplexní požadavky** (viz bod 5A, komplexní požadavky), může buď:

- požadovat výrobky s dobrou aerobní biologickou rozložitelností a/nebo anaerobní rozložitelností a/nebo s obsahem celkového fosforu v hodnotách uvedených v bodě 6; každá z ekoznaček A, B, C, D může být dokladem splnění uvedených požadavků;

nebo

- požadovat výrobky, které nesou ekoznačku nebo mají charakteristiku odpovídající ekoznačce; doporučujeme, aby zadavatel požadoval ekoznačku „EŠV“ nebo „Ekoznačku EU“. Dodavatel může předložit i jinou značku - jeho tvrzení, že předkládaná ekoznačka je ekvivalentní bude muset zadavatel ověřit porovnáváním jednotlivých kritérií charakterizujících předkládanou ekoznačku s kritérii ekoznačky požadované v zadávací dokumentaci. Toto porovnávání může být časově náročnější a může vyžadovat konzultace s odborníky na danou produktovou kategorii. Pokud se prokáže, že předložená ekoznačka ekvivalentní není, musí dodavatel prokázat splnění rozdílných požadavků poptávané ekoznačky alternativním způsobem.

Prostor pro vaše dotazy...

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

Děkuji za pozornost.

Marta Ortová
marta.ortova@mzp.cz

Ministerstvo životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Česká republika

www.mzp.cz

